

Sluttrapport

”Velkommen inn”

-

Et prosjekt rettet mot minoritetsspråklige eldre kvinner i
bydel Grünerløkka

- et toårig prosjekt ved Engelsborg ressurscenter for eldre og pårørende
i Kirkens Bymisjon årene 2016/2017
innen området *forebygging*

Prosjektnr. 2016/FB 82234

Forord

Denne rapporten presenterer resultater og erfaringer fra prosjektet Velkommen inn - et toårig prosjekt rettet mot minoritetsspråklige eldre kvinner bosatt i bydel Grünerløkka. Prosjektet har vært forankret ved Engelsborg ressurscenter for eldre og pårørende i Kirkens Bymisjon årene 2016 -2017 og er støttet av Extrastiftelsen innen området *forebygging*.

Takk til ansatte og frivillige ved Engelsborg for engasjement og interesse under hele perioden.

Sammendrag.

Ulike rapporter viser til at norskundervisning for eldre minoritetsspråklige kvinner styrker mestringsevnen i hverdagen og at det er behov for møteplasser utenfor hjem og familie. (Moen 2009, Ingebretsen 2015/ 2017) NOVA rapporten "Omsorg for eldre innvandrere"(1) beskriver eldresentrene som en viktig arena for forebyggende arbeid. Her beskrives eldresentrene som et lavterskeltilbud der terskelen allikevel kan oppleves høy for mange eldre innvandrere. Rapporten beskriver videre at språk synes å være barrierer for at ulike grupper kan delta sammen. Dette var i tråd med Engelsborg ressurscenters erfaringer med at minoritetsspråklige eldre var lite representert i brukerbildet. Vi ønsket å tilby opplæring av hverdagsnorsk til minoritetsspråklige eldre kvinner i bydel Grünerløkka og slik bidra til egenmestring gjennom språket. Videre, å tilby eldresenteret som en sosial arena i deres nærområde og bidra til at de ble gjort kjent med, og ønsket å benytte seg av andre eksisterende tilbud her. I oppstart ble det innledet samarbeid med aktuelle ressurspersoner og instanser. Prosjektleder har bla vært på studiebesøk hos LIN (Likestilling inkludering og nettverk) Helseforum for kvinner, PMV (Primær Medisinsk Verksted) og Deichmann. På bakgrunn av dette ansatte vi en språklærer med erfaring fra oppstart av språkkafe. Rekruttering til språktreff skjedde gjennom sosionomtjenesten på Engelsborg, samarbeid med hjemmetjenesten, via innvandrer miljøet, gjennom flyers og stand på bydelsdagene. Basert på innhentet informasjon ble alder senket til 55+. Språktreffene ble holdt ukentlig med en varighet på 3 timer, åpen for nye deltagere gjennom hele perioden. All kommunikasjon foregikk på norsk. Hvert treff inneholdt en aktiv læredel og ble avsluttet med å spise et enkelt måltid sammen. Etterhvert ble språkövingen tilrettelagt på to ulike nivå. Ett hvor matlaging benyttes som en kjent arena for praktisering av norsk, og ett med lengre tekster med tilhørende spørsmål. Språklærer og prosjektleder har ledet hver sin gruppe og har i siste del av prosjektperioden vært forsterket med en person i arbeidspraksis. Kvinnene har underveis i perioden blitt introdusert for andre tilbud og vært tilstede ved ulike arrangementer på Engelsborg. Til sammen har 30 kvinner vært innom tilbudet, nye har kommet til i hele prosjektperioden. Av disse har det dannet seg en base på 20 faste som møter når de ikke er

forhindret av sykdom eller annen "gyldig grunn". Oppmøte har vært 10,5 i snitt pr språktreff. Hoved rekrutteringen har foregått via innvandremiljøene. Gruppen har bestått av kvinner fra Pakistan, India, Somalia Iran, Irak, Eritrea og Tyrkia, med hoved andel fra Pakistan. Med norsk som undervisningsspråk, har vi erfart at vi ikke har blitt et tilbud for kvinner som er i behov av morsmåslærer, med mindre de kunne gjøre seg nytte av andre i gruppen. I gjennomført spørreundersøkelse oppgir kvinnene at de har lært seg bedre norsk til å bruke i hverdagen, snakke med naboen, i butikken og med barnebarn. Flere oppgir også at de lettere kontakter offentlige kontorer. Halvparten av gruppen har tatt i bruk andre tilbud på Engelsborg. Her utgjør trening, svømming og sjåførtjenesten hovedvekten. Alle ønsker å fortsette etter endt prosjektperiode. Ved å introdusere et tilrettelagt tilbud for eldre minoritetsspråklige kvinner, har vi oppnådd å styrke hverdagsnorsk, tilby en sosial arena i deres nærområde, og introdusere andre helsefremmende aktiviteter. Eksisterende brukere har fått større og forståelse for ulike kulturer som igjen kan bidra til å bryte ned fordommer. Tilbud om ukentlig språktreff innlemmes i ordinær drift. Erfaringer fra prosjektet vil benyttes med tanke på utforming av nye flerkulturelle tilpassede tilbud i tiden framover.

Kap 1. Bakgrunn for prosjektet/Målsetting

Prosjektsted

Engelsborg ressurscenter for eldre og pårørende (Engelsborg) eies og drives av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo (SKBO) og er lokalisert i Bydel Grünerløkka. Bydelen ligger sentralt i Oslo og har 52.000 innbyggere. Engelsborg inneholder blant annet et eldresenter, med ulike aktiviteter, hvor målgruppen er 60+, Sosionomtjeneste for eldre, Helsestasjon for eldre og Pårørendeskole. I tilknytning til senterets lokaler ligger et svømmebasseng som benyttes av grupper i alle aldre og etnisiteter.

Bakgrunn

Kirkens bymisjon jobber for at mennesker i byen skal erfare respekt, rettferdighet og omsorg. Dette gjenspeiler også senterets arbeid. I 2014 hadde Engelsborg 996 aktive brukere, imidlertid var minoritetsspråklige eldre lite representert i brukerbildet. Andelen av bydelens befolkning med innvandrerbakgrunn var 34 % (Oslo kommune statistikk 2015) NOVA rapporten "Omsorg for eldre innvandrere" (1) viser til at eldresentrene er en viktig arena for forebyggende arbeid. Her beskrives eldresentrene som et lavterskeltilbud der terskelen for å benytte seg av slike tilbud likevel kan oppleves høy for mange eldre innvandrere. NOVA

rapporten beskriver videre at språk kan synes å være barriere for at ulike grupper kan delta sammen i eldresenteret. I en annen rapport fra NOVA kommer det frem at «flere sosiale møteplasser er det enkeltiltaket som i størst grad kan bidra til økt trivsel og et bedre liv». Artikkelen «Eldre innvandrerkvinner ønsker flere sosiale møteplasser» (2), påpeker at noen av utfordringene knyttet til minoritetsspråklige eldre er språkbarriere. I tillegg til språkbarrierer, er isolasjon og ensomhet sterkt representert hos personer med flerkulturell bakgrunn. Senterets sosionomtjeneste hadde lignende erfaringer med sitt oppsøkende arbeid. Kvinner benyttet ofte mannlige slektninger som tolk i samhandlingen. Engelsborg fikk jevnlig spørsmål fra minoritetsspråklige som ønsket å være frivillige, men dette ble vanskelig gjort på grunn av manglende språkforståelse.

Vi ønsket å legge til rette for økt deltagelse av minoritetsspråklige eldre slik at de kunne ha nytte av ulike helsefremmende tilbud ved senteret. Ved å tilby styrking av hverdagsnorsk, ville vi legge til rette for kommunikasjon gjennom en felles kultur -og språkforståelse. Tilbudet ble rettet mot kvinner. Hverdagsnorsk definerte vi som de dagligdagse samtalene som en trenger for å være selvstendig når en går på butikken, apotek, legekontor og kunne føre enkle samtaler.

Kap. 2 Målsetting og målgruppe

Målgruppe:

Eldre kvinner med minoritetsspråklig bakgrunn i bydel Grünerløkka.

Hovedmål:

- Gjennom opplæring av hverdagsnorsk bidra til at minoritetskvinner får økt selvstendighet og egenmestring gjennom språket.

Delmål:

- Bidra til at flere minoritetsspråklige kvinner kan benytte seg av tilbudene ved Engelsborg, i form av sosialt fellesskap, trening og økt kjennskap til norske tradisjoner.
- Gjøre tilbudene på Engelsborg kjent for minoritetsspråklige innbyggere i bydelen.
- Inkludering i fellesskapet på senteret - ikke gruppering.

Kap 3. Prosjektgjennomføring/Metode

Det ble innvilget støtte til et to-årig prosjekt. Kjernen i prosjektet var styrking av hverdagsnorsk i form av ukentlige språktreff, deltagelse i andre aktiviteter og sosialt samvær.

Fremdriftsplan

Prosjektet har forholdt seg til og gjennomført følgende framdriftsplan:

Fase	Hva
Planleggingsfase Vår 2016	<ul style="list-style-type: none">• Engasjere prosjektleder/språklærer.• Innlede samarbeid med ressurspersoner i aktuelle innvandremiljøer for planlegging av tilbudet.• Planlegge tidsramme for prosjektet, aktiviteter, prosjektevaluering.• Utvikle informasjonsmateriell.• Gjennomføre informasjons- og markedsføringstiltak.• Rekruttere deltagere til prosjektet.
Gjennomføringsfase Høst 2016 - vår 2017	<ul style="list-style-type: none">• Introduksjonssamling.• Oppstart ukentlige språktreff.• Gjennomføre motivasjons- og oppfølgingsarbeid.• Gjennomføre planlagte aktiviteter.• Utarbeidelse av kartleggingsguide
Avslutningsfase Høst 2017	<ul style="list-style-type: none">• Avslutningsfest.• Sluttevaluering.• Rapport

Planleggingsfasen vår 2016 Planlegging av prosjektet

Intern prosjektleder ble engasjert og ressursgruppe etablert. Gruppen arbeidet med planlegging, gjennomføring og dokumentering av prosjektet. Prosjektet valgte å dele stillingsmidlene i 30 % prosjektleder og 20% språklærer.

Gjennom våren 2016 orienterte prosjektleder seg og var i kontakt med flere instanser som hadde norskopplæring til personer med minoritetsbakgrunn. For å lære var prosjektleder på besøk hos LIN, Helseforum for kvinner, PMV, Deichmann, samt møte med Que Vadis.

Besøkene besto både i å snakke med ansatte - og ved å delta i språkopplæring. Denne kontakten førte også fram til kontakt med og engasjement av kompetent språklærer. Språklærer kunne ikke starte opp før 1. august og ble engasjert fra da av. Planlegging og utforming av språktreffet og utvikling av informasjonsmateriell ble utsatt til språklærer var på plass. Tradisjonelt er eldresenteret et tilbud til aldersgruppen 60+ men gjennom de forberedende undersøkelser fant vi at andelen minoritetsspråklige over 70 år er liten sammenlignet med aldersgruppen 50 til 69.(3) Samtidig viste statistikken viser at helse svekkes mer med alderen hos kvinner med minoritetsbakgrunn enn i befolkningen for øvrig. Som en konsekvens av svekket helse er langt flere hjemme og ute av arbeidslivet innen de er 60.(1) Som en konsekvens av dette fant vi at det ville være hensiktsmessig å henvende seg til aldersgruppen 55+.

Ulike strategier ble benyttet for å rekruttere deltagere. Flyers ble delt ut til hjemmetjenesten og kontaktperson på NAV. Informasjon ble gitt på stand på bydelsdagene. Informasjon i Engelsborg årsprogram som sendes til alle over 62 i bydelen og på Face book. Sosionomtjenesten gjennomførte informasjonsbesøk hjemme med tanke på å tilby deltagelse i Velkommen inn. Helsestasjon for eldre formidlet informasjon til minoritetskvinner som kom for helsesamtale. Informasjon ble spredd via ressurspersoner i innvandremiljøer.

Gjennomføringsfasen høst 2016 – høst 2017

Utgangspunktet for prosjektet var at det fra før var liten deltagelse av minoritetsspråklige. Ved innføring av tilbudet var det viktig å legge til rette for at eksisterende brukere og frivillige var informert og positive. Det ble holdt møte med leder i brukerrådet. Gitt informasjon på tematreff. Frivillige i «nøkkelroller» som vertinne, resepsjon og sjåførtjenesten ble informert. Samt at prosjektet ble «snakket fram» i enkeltsamtaler med de faste brukene i kafeen. Valg av rom falt på gruppekjøkkenet som ligger sentralt i Engelsborgs lokaler innenfor kafeen.

Ukentlige språktreff ble holdt fra september 2016 og ut prosjektperioden. Treffet har fungert som en åpen gruppe uten påmelding. Treffenes varighet var planlagt til 2,5 timer men ble etter hvert utvidet til 3. Vi la opp til en kombinasjon av språktrening, sosialt samvær og litt å spise. Språklærer og prosjektleder har begge deltatt. Etter hvert fikk vi også med en frivillig. Språklærer har hatt ansvar for at språktreningen ble tilrettelagt på passe nivå for deltagerne. Språktreningen ble etter hvert delt i to ulike vanskelighetsgrader, relatert til lærenivå A1 og A2 etter det felles europeiske rammeverket for språk. (5) Matlaging ble benyttet som

læringsarena for de med minst norsk kunnskaper, tekster med tilhørende spørsmål og samtaler for de som kunne mer. Treffene ble avsluttet med at alle spiste den tilberedte maten sammen. Hvert treff har hatt et bestemt tema som årstider, kulturelle begivenheter og samfunnsaktualiteter. Gruppen har utvekslet feiring av norske høytider og id.

Deltagerne fikk invitasjon til å delta på andre senteraktiviteter: Engelsborg har treningstilbud i form av fallforebyggende trening, Chi gong og svømmebasseng. Etter en introduksjon på språktreffet fra vår ansvarlige seniorleder, gikk flere sammen om å møte til begge treningsformene. Et par stykker benyttet det ordinære bassengtilbudet, mens et par fulgte PMVs (Primær Medisinsk Verksted) tilbud om svømming for muslimske kvinner. Tematreff og allsang ble introdusert, men dette fanget ikke interesse hos deltagerne. Oppfølging med egne faddere til introduksjon til disse aktivitetene ble derfor ikke igangsatt. Kvinnene har deltatt ved et teaterarrangement i kafeen hvor de hadde ansvar for steking av vafler som skulle deles ut forstillingen og deltok som tilskuer i forestillingen.

Som et ledd i utveksling av kultur har kvinnene holdt stand i sentrets cafe med tilbud om smaksprøver på utenlandsk mat for faste brukere og ansatte. Og de har deltatt på internasjonal fest på FN dagen begge årene i prosjektperioden. - Et stort arrangement i regi av Engelsborg og PMV (Primær Medisinsk Verksted)-.

Tilbud om trening med X-box var en planlagt aktivitet som dessverre måtte utgå fordi sentrets utstyr ble stjålet!

Avslutningsfase høsten 2017

I desember 2017 foretok vi en oppsummering sammen med deltager og frivillige om hvordan «Velkommen inn» hadde fungert. Vi utviklet en kartleggingsguide for å undersøke om kvinnene opplevde å mestre hverdagssituasjonen bedre. Dette ble gjennomført i form av spørreundersøkelse og et oppfølgende gruppeintervju. Prosjektet ble avsluttet med et eget festmåltid den 18.12.17 Alle fikk utdelt perm som inneholdt norskoppgavene og oppskriftene vi hadde benyttet i undervisningen gjennom hele prosjektperioden.

Prosjektets sluttrapport vil bli benyttet som verktøy til utarbeidelse av nye flerkulturelle tilpassede tilbud ved Engelsborg.

Organisering

Prosjektet ble forankret i ledelsen ved Engelsborg og med virksomhetsleder Anita Ellefsen i 2016, og Kjetil Sandsengen i 2017. Sosionom Elin Prestesæter ansatt ved Engeslborg har vært prosjektleder i 30 % stilling med ansvar for ledelse, koordinering, evaluering, dokumentasjonsarbeid og gjennomføring av prosjektet, samt vært med å lede språktreffene. Språklærer i 20% stilling har vært besatt av Stina Åmo, Melissa Solvang og Daria Sandnes i

nevnte rekkefølge. En prosjektgruppe bestående av ansatte ved Engelsborg bisto i gjennomføringen av prosjektet. Det ble etablert en referansegruppe bestående av andre fagpersoner som bisto i sentrale problemstillinger og utfordringer i prosjektgjennomføringen. Referansegruppens sentrale oppgave var å bidra faglig og bistå prosjektleder med råd og innspill. En forutsetning for høy kvalitativ gjennomføring av prosjektet var at den allerede eksisterende brukergruppen ved Engelsborg ble involvert, og prosjektet ble forankret hos brukerrådet ved senteret. Prosjektet og tilhørende aktiviteter ble gjennomført i lokalene til Engelsborg.

Finansiering

Prosjektet er gjennomført i henhold til målsettingene. Prosjektet sitter igjen med overskudd (sum) som tilbakeføres Extrastiftelsen.

Kap 4. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering

Disse forutsetninger tenker vi var viktige for å lykkes:

- Personalgruppen ved Engelsborg hadde tverrfaglige kompetanse på sentrale områder som styrker mulighetene for å nå prosjektets målsetting.
- Engelsborg er lokalisert sentralt i Bydel Grünerløkka, var godt kjent i bydelens øvrige tjenestetilbud og hadde dermed et stort nedslagsfelt.
- Engelsborg hadde tidligere samarbeidet med Primær medisinsk verksted (PMV) om etablering av bassenggrupper for minoritetsspråklige kvinner. Gjennom samarbeidet fikk Engelsborg god kjennskap til ulike utfordringer som kunne oppstå i prosjektgjennomføringen.
- Engelsborg hadde en lang tradisjon i arbeid med grupper, og i igangsetting og oppfølging av nye tiltak.
- Sosionomtjenesten ved Engelsborg utførte hjemmebesøk til bydelens eldre og har med det en unik mulighet for å rekruttere personer fra målgruppen som deltakere til prosjektet.
- Engelsborg hadde 80 frivillige (våren 2015) som kunne blir engasjert i motivasjons- informasjonsarbeidet og gjennomføringsarbeidet.

Målgruppen var eldre kvinner med minoritetsbakgrunn i bydel Grünerløkka.

Til sammen har 30 kvinner har vært med. Utover i prosjektperioden hadde språktreffet en fast stamme på 20 kvinner som kom når de ikke var syke eller bortreist. På hvert treff kom mellom 10 og 14 deltagere. De fleste hadde bodd i Norge i 30 -40 år, en i 19.

Aldersspennet var fra 60 til 73 år med unntak av en kvinne på 40. Å senke aldersgrensen

ned til 55+ førte ikke til at de mellom 55 og 60 kom. Det kan vi se i sammenheng med at Engelsborgs tilgang på navnerregister er for de fra 62. Og at hjemmetjenesten også kommer i kontakt først ved høyere alder. Flyers på legekantor kunne kanskje nådd disse. Samtidig har mange blitt rekruttert gjennom kontaktpersoner i innvandremiljøer som var kjent med at grensen var 55. Den ene kvinnen på 40 år representerte en minoritet som var lavt representert i gruppa og utgjorde en støtte for en eldre kvinne. Vi valgte derfor å se bort fra at hun var yngre enn satt grense.

Tilbudet har vært rettet mot alle minoriteter. Deltagerne har vært fra Pakistan, India, Iran, Somalia, Eritrea og Tyrkia. Hoved andelen har vært fra Pakistan. Dette avspeiler i stor grad sammensetningen av den aldrende innvandrebefolkningen i bydel Grünerløkka hvor Asia og Afrika Latin Amerika og Øst Europa utenfor EU utgjør over 60 %. Kvinnene som har tatt i bruk tilbudet har alle hatt samme religionsbakgrunn. Dette kan videre ha innvirket på om kvinner med annen kulturell/religiøs bakgrunn har vurdert det som et aktuelt tilbud for seg. Fordi språktreffet baserte seg på at all undervisning foregikk på norsk har vi ikke kunnet gi tilbud til kvinner som ikke snakker norsk, engelsk, eller hadde en medsøster som kunne være tilstede og hjelpe. Dette har ført til at et par kvinner har gitt seg etter å ha deltatt et par ganger.

Personlig rekrutteringen gjennom «jungeltelegraf» pågikk løpende i hele perioden. En utfordring i denne sammenheng har vært at tilbudet om språktreff var begrenset til kvinner fra bydel Grünerløkka. Dette har vi lempet på i noen tilfeller. Kvinnene har da bodd i nabobydel eller hatt sterk tilhørighet til Grünerløkka.

Vårt hovedmål var at vi gjennom opplæring av hverdagsnorsk skulle bidra til at minoritetskvinner fikk økt selvstendighet og egenmestring gjennom språket.

I slutfasen av prosjektet gjennomførte vi en spørreundersøkelse og fulgte opp med et gruppeintervju for å undersøke dette nærmere. Det var 13 stykker som deltok begge ganger.

Motivasjonen for å komme var å lære norsk, mer om det norske samfunnet, møte andre på egen alder, snakke eget språk og smake på ny mat. Det var bare en som ikke praktiserte norsk utenfor språktreffet, mens de andre snakket i varierende grad. De snakker norsk med nabo, butikken, legen og på Engelsborg. I gruppeintervjuet oppga de aller fleste at de opplever at det hjelper å praktisere fast slik de gjorde på treffet. Og at de slik kunne friske opp norskkunnskaper, i tillegg hadde de lært nye ord. De syntes det var best å lære norsk ved å kombinere å lese og å snakke, men ønsket også å øve på å skrive. Ingen lærte norsk andre steder.

Dette stemmer overens med de observasjoner vi har gjort undervis i prosjektet. Det har vært en sterk motivasjon hos kvinnene til å øve på norsk. Noen har fortalt hjemme at de går på

skole, og at de føler at det gir dem respekt i familien. En av kvinnene har for eksempel hatt som motivasjon å kunne snakke norsk med barnebarna siden hadde sagt at «bestemor ikke snakket ordentlig norsk».

Et delmål var til at flere minoritetsspråklige kvinner kan benytte seg av tilbudene ved Engelsborg i form av sosialt fellesskap, trening og få økt kjennskap til norske tradisjoner. Vi så at når kvinnene ble invitert inn til et eget tilrettelagt tilbud var de svært interessert i å komme. Å ha en egen møteplass der de treffer andre og utvikler fellesskap og gjensidig støtte på utsiden av familien opplevdes viktig. En av kvinnene satte ord på det slik: «Komme ut av isolasjon, og ikke sitte hjemme og tenke for mye på seg selv -og sykdommene- og bli deprimert.» Engelsborg utgjør nå et sted de møtes. Flere kvinner benyttet seg av å sitte i kafeen både før og etter språktreffet. En av kvinnene leide Engelsborgs lokaler for å holde sin 70 års dag.

9 begynte å bruke andre tilbud på Engelsborg. Disse utgjorde trening, svømming og sjåførtjeneste. Ved introduksjon til andre aktiviteter på senteret så vi at aktiviteter som ikke krevde sterk språkforståelse ble populære, som trening og svømming, mens tematreff og allsang ikke ble det. De hadde flere forslag til aktiviteter de kunne ønske seg. Lære bruk av nettbrett og smart tlf, sy-kurs og noen uttrykker ønske om tilbud om svømming og trening kun for kvinner.

Gjennom året har språktreffet hatt merkedager og norske tradisjoner som tema: Haloween, Lucia, Jul, påske, 1. april og 17. mai har blitt introdusert og markert.

Julen 2017 var det kvinnene fra språktreffet som pyntet Kafeens juletre sammen med en av Engelsborgs frivillige.

Vi ønsket å gjøre tilbudene på Engelsborg kjent for minoritetsspråklige innbyggere i bydelen. Gjennom tilbudet om språktreff har vi nådd fram til en gruppe kvinner gjennom personlig rekruttering. Disse utgjør nå en viktig kanal ut til andre minoritetsspråklige for formidling av tilbudene ved Engelsborg. Dette har vi sett i praksis ved at det har kommet til nye deltagere til språktreffet under heler prosjektperioden, og at det er stor tilslutning ved festsamlinger. Et par kvinner som har vært innom språktreffet og sluttet der, har allikevel fortsatt å benytte treningstilbudene.

Kvinnenes tilstedeværelse på Engelsborg er med på å gi stedet mangfold. Gode møter mellom dem og etnisk norske brukere og frivillige er med på å skape et åpnere eldresenter.

Deltagerne har gitt uttrykk for at de synes det er hyggelig på Engelsborg og møter hyggelige mennesker blant ansatte, frivillige og brukere. Vi ser at vi har kommet et skritt på videre i gjensidig kulturforståelse.

Engelsborg har egen sjåførtjeneste bemannet av frivillige som henter de som har vanskeligheter med å gå til senteret. Fem kvinner benyttet denne tjenesten fast. Dette har gitt en egen arena for å bli kjent. Den mannlige pensjonisten som kjørte ble satt stor pris på. En frivillig har deltatt fast på språktreffene som «hjelpelærer».

Kvinnene er introdusert for strekkoderegistrering som er innført for alle våre aktiviteter. Vår frivillige i resepsjonen hjelper og veileder i dette.

En kvinne holdt en egen stand til inntekt for barnehjem i India på Engelsborgs julemesse 2017. Og en av kvinnene i språkgruppa og hennes ektefelle har meldt seg som frivillige ved Engelsborg.

Gjennom treningstilbudene har vi lyktes med inkludering i fellesskapet.

«Jeg ser at de kommer hver gang, og det synes jeg er flott» etnisk norsk kvinne på Chi Gong treningen. For en del av de andre tradisjonelle tilbudene ved senteret har vi ikke oppnådd samme grad av inkludering. Vi ser at og språk historie- og kulturkunnskap blir faktorer som avgjør om tilbudene oppleves interessante å delta på for kvinnene. Ikke alle aktiviteter er egnet for inkludering. Opplæringstilbud som for eksempel tilegning av digitale ferdigheter, må legges spesielt til rette for at kvinnene skal kunne dra nytte av det. Kulturforskjeller setter noen begrensinger for enkelte i form av om de kan delta på trening og svømming dersom det ikke er kjønnsdelt. Vi har erfart at ved å benytte tilberedning av mat, som en kjent og trygg aktivitet, har vi lagt til rette for mestringfølelse, som har gitt et godt utgangspunkt for å øve på norsk.

Dette er erfaringer som vi vil ta med tilbake i utarbeidelse av framtidig kulturprogram og aktiviteter.

Ringvirkninger av prosjektet:

Prosjektet har hatt besøk av frivillighetsbyråd Rina Mariann Hansen

Prosjektet ble presentert på Helse- og omsorgsdepartementets helsekonferanse 2017, som et av Extrastiftelsen fire presentasjoner innfor eldreomsorg.

Presentasjon på Frivillig Norges arrangement på frivillighetsdagen 5. desember 2017 og på Lev-Vel-konferansen 20. mars 2018.

Kvinnene har deltatt i fokusgruppeintervju i regi av Aldersvennlig Oslo satsingen, med innspill til utforming av nytt Senior i sentrum magasin.

Kap 5. Oppsummering/ Konklusjon/ Videre planer

Vi ser at for den enkelte deltager har bedre språkkunnskap bidratt til større selvstendighet og mestring av hverdagen. Og at økt deltagelse og tilhørighet til Engelsborg for noen har vært med på å forebygge isolasjon og ensomhet.

Prosjektet har gitt oss større kjennskap til bydelens flerkulturell seniorbefolkning.

Denne kunnskapen vil bli brukt i arbeidet med å tilby senterets aktiviteter og tjenester til minoritetsspråklige eldre. Prosjektet har bidratt til å bryte ned fordommer omkring forskjellige kulturer og språk hos både eksisterende og nye brukere av senteret og har en egen verdi i oppbygging av kunnskap, kjennskap og respekt for hverandre.

Basert på våre gode erfaringer vil tilbudet innlemmes i Engelsborgs ordinære tilbud.

Vi vil fortsette å tilby styrking av norsk i form av ukentlige språktreff. Gruppen starter opp med skrivekurs våren 2018.

Referanser/ Litteratur

1. NOVA, nr, 5/2010. Omsorg for eldre innvandrere. Samlede prosjekterfaringer.
2. Dyb, Halvard (2015). *Eldre innvandrerkvinner ønsker flere sosiale møteplasser*. Hentet 7.mai 2015 fra: <http://www.hioa.no/Aktuelle-saker/Eldre-innvandrerkvinner-oenker-flere-sosiale-moeteplasser>
- Kirkens Bymisjon Oslo, Norske folkehjelp, 2005. Flerkulturell eldreomsorg. Kartleggingsprosjekt av eldre innvanderers ønsker og behov for en god alderdom i Norge.
3. SSB 2016
4. Det felles europeiske rammeverket for språk
https://no.wikipedia.org/wiki/Det_felles_europeiske_rammeverket_for_spr%C3%A5k

Vedlegg

Plakat «Velkommen inn»	s. 13
Løpeseddel	s. 14
Plakat smaksprøver i kafeen	s. 15
Spørreskjema	s. 16
Intervjuguide	s. 19

Velkommen inn!

SPRÅKTREFF

Nytt gruppetilbud for kvinner (alder 55+) med minoritetsbakgrunn, bosatt i bydel Grünerløkka.

Tirsdager fra 12.30 til 14.30

Engelsborg ressurscenter, Helgesensgate 62

Gruppen passer for alle **kvinner 55+** med **innvandrerbakgrunn** som har lyst å bli kjent med Engelsborg og øve på norsk.

Vi regner med at norskkunnskapene vil variere og tar hensyn til dette. All kommunikasjon vil foregå på norsk.

Deltagerne må komme seg til Engelsborg selv, men vi har «englebilen» som kan hente og bringe dersom noen har problemer med å gå.

Tilbudet er gratis. Ingen påmelding.

Vi tar gjerne en samtale på forhånd slik at vi kan tilrettelegge best mulig for den enkelte.

Kontakt:

Elin Prestsæter

Tlf: 23 42 24 25

elin.prestseter@bymisjon.no

Det blir ikke tavleundervisning, men øvelse og praktisering av språket, gjennom aktiviteter som for eksempel baking og sosialt samvær.

Velkommen inn!

Språktreff

Hver tirsdag fra kl.: 12:30 til 14:30

Engelsborg ressursenter

Helgesensgate 62

For kvinner over 55 år,
med minoritetsbakgrunn,
som bor i bydel Grünerløkka.

Kontakt:

Elin Prestesæter 23 42 24 25

elin.presteseter@bymisjon.no

Velkommen inn!

Kom og smak!

Vi serverer chutney og nan brød

*Med vennlig hilsen
studentdamene fra*

Velkommen inn!

Den 31. januar

**Kl.: 13:00 til
14:30**

Gratis

SPØRRESKJEMA SPRÅKTREFF *VELKOMMEN INN*

Vi som jobber med prosjektet «Velkommen inn» på tirsdager, vil gi dere som kommer hit et så godt tilbud som mulig. Derfor vil vi vite hvordan det har vært for dere å gå på språktreff. Spørsmålene i undersøkelsen besvarer du helt anonymt. Vær ærlig når du svarer!

1. Alder år

2. Hvor lenge har du bodd i Norge?

Svar: år

Sett et kryss: x ved svaret eller de svarene som passer best:

3. Visste du om Engelsborg før du begynte på språktreff på tirsdager?

Ja Nei

4. Hvis du kjente til Engelsborg fra før, hvilke tilbud brukte du her? Her kan du godt sette kryss flere steder

Svømming Trening Kafe Sjåfør

Sosionom

Helsestasjon

Annet

5. Hvordan fikk du vite om språktreffet?

Venner/familie

Ansatte på Engelsborg

Ansatte i bydelen

Annet

.....

6. Hvor ofte pleier du å komme på språktreffet?

Hver gang

Av og til

Nesten aldri

7. Hvor godt trives du her på språktreffet?

Jeg trives ikke

Jeg trives godt

Jeg trives veldig godt

8. Hvorfor har du lyst til å komme hit på språktreffet? Her kan du godt sette kryss flere steder

For å lære norsk

For å lære mer om det norske samfunnet

For å snakke mitt eget språk

For å møte andre på min alder

For å smake på ny mat

9. Pleier du å lære noe nytt når du er her på språktreffet?

Nei Ja Noen ganger

10. Har du lært deg bedre norsk etter at du begynte å komme til oss på språktreffet?

Nei Ja Jeg har lært meg litt bedre norsk

11. Hvis du har lært deg mer norsk av å komme hit, hva har du blitt bedre på i norsk? Her kan du godt sette kryss flere steder

Skrijving Lesing Å snakke norsk i hverdagen

Å snakke norsk på offentlige kontorer Handle i butikken

Å bestille legetime Ingenting

12. Er det noe du savner på språktreffet, eller noe du vil forandre?

Nei Ja
.....

13. Har du blitt kjent med noen nye mennesker av å komme hit?

Ja Nei

14. Pleier du å møte noen av de andre som kommer hit på fritiden?

Ja Nei Av og til

15. Har du begynt å bruke andre tilbud på Engelsborg?

Ja Nei

Hvis ja, hvilke/hvilket tilbud har du begynt å bruke?

Svar:

.....

16. Kan du komme deg til Engelsborg selv?

Ja Nei

17. Hvis nei, bruker du sjåføren på Engelsborg?

Ja Nei

18. Vil du anbefale språktreff til andre?

Ja Nei

19. Vil du fortsette å komme til Engelsborg?

Ja Nei Kanskje

Intervjuguide

Engelsborg

1. Når hørte dere om Engelsborg første gang? Av hvem?

- Hva fikk dere vite da?

2. Før dere kom på språktreff på tirsdager første gangen, hadde dere vært inne på Engelsborg før?

- Hva gjorde dere på Engelsborg da?

Norsk

3. Når og hvor snakker dere norsk i løpet av en uke?

4. Synes dere at dere har blitt bedre i norsk etter at dere begynte å komme hit på tirsdager?

5. Hvordan synes dere det er best å lære norsk (gjennom lesing, snakking osv)?

6. Lærer dere norsk andre steder?

Dersom vi skulle gi råd til andre som skulle starte opp språktreff i norsk for damer som dere:

Organisering

7. Hvordan burde dagen være?

- Mer av noe? Hvorfor?
- Mindre av noe? Hvorfor?
- Er det nok tid til alt?
- Lengde på dagen? Ukedag? Tidspunkt?
- Mer tid til norsk oppgavene?

- Mer/mindre tid til matlaging og opprydding?

Oppgavene

8. Er det greit å deles inn i grupper med ulike oppgaver?

9. Er oppgavene passe vanskelige slik vi har det? For lett? For vanskelig?

10. Temaer som er bra å ta opp?
 - Temaer som ikke er bra å ta opp?

 - Hva har dere likt best/minst?

Medvirkning og deltakelse

11. Hva skal lederen gjøre for å få med alle sine meninger og forslag?

Til slutt:

Er det noe mer dere vil si/kommentere?

